

REDACTIUNEA,
Administratiunea si Tipografia
Braşov, piata mare nr. 30
TELEFON Nr. 226.
Manuscrisuri nerrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit
Inserate
se primesc la Administratiunea
Braşov si la arhivatoarele
BIBLIOTECI de ANUNTURI
In Viena la M. Dukas Nachf.
Max. Augustin & Emmerio Lan-
ter, Heinrich Schalk, A. O-
pelt Nachf. Anton Orpelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Julius Le-
opold (VII) Ernschöt-körut
Preţul inserţiunilor: o serie
garmonio pe o coloană a bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarită si invo-
ială. — REGLAMEN pe pagina
5-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe şase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.,
pe o lună 2 cor. —
Pentru România şi străinătate.
Pe un an 40 franci, pe şase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.,
pe o lună 3 fr. —
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din ţară şi din
afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administratiunea, Piaţa mare
târgului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 30 cor., pe şase
luni 15 cor., pe trei luni 8 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe şase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât şi inserţiunile
se plătesc în avans.

Nr. 145.

Braşov, Luni-Marti 7 (20) Iulie

1909.

Improprietarile ţărăneşti în România.

(Fine.)

IV.

Ţăranii şi locurile de casă. — Nerespectul
legilor.

D-l Anton Carp nu găseşte însă
nici un cuvânt de mulţumire sau
dreptate la adresa improprietarilor.
Am arătat că, dispus să găsească cu
orice preţ pete în soare, s'a necăjit de
cele 13% arendate de ţărani pe ter-
mene foarte scurte de altfel şi că,
fără a voi să vază părţile minunate
ale improprietarilor, a scos de aci
ponos pe legile însă-şi. Aceasta nu e
singura observaţie nedreaptă a d-lui
ministru. Într'un loc, pag. XI din in-
troducerea spune:

„Obligaţiunea impusă de lege
cumpărătorilor de loturi de a se stră-
muta în termen de trei ani pe locu-
rile de casă delimitate, nu a fost în
tot locul executată. Din 79,783 cum-
părători, cărora li-s'a delimitat pământ
în vatra satului, numai 25,571
s'au stabilit pe aceste locuri, iar
54,212, adică mai mult de două trei-
mi din cumpărători, pentru un mo-
tiv sau altul, nu s'au strămutat cu
locuinţa.“

Nestrămutarea a două treimi
dintre ţărani pe locurile lor, dă prilej
d-lui Carp să se supere pe întreaga
intocmire a improprietarilor; şi a
dat prilej unui ziar oficios, ca îndată
după apariţia lucrării oficiale, să se
acate cu deosebire de acest punct,
pentru a ajunge la acelaş scop: dis-
creditarea improprietarilor.

D-l Carp nu şi-a cetit însă pro-
pria sa introducerea; dacă o cetia nu
se putea să fie alarmat, ci din contra
bucuros de rezultatele obţinute. D-l
Carp ştie — fiindcă o spune singur
— că în legea creditului agricol există
un articol prin care se dispune ca să
se împrumute ţăranilor cumpărători
de loturi bani pentru a-şi putea con-
strui case pe locurile cumpărate, vite,
unelte etc. Articolul acesta n'a fost
aplicat; pe baza lui s'au împrumutat
ţăranilor... 26,410 lei; dela 1896 nu
s'a mai dat nici un împrumut între-
băm: sunt oare ţăranii de vină că nu
se aplică legile cele bune?

Dar, lăsând la o parte cestiunea
cu împrumuturile, tabloul ce am dat
arată că, deşi dintre ţărani cu locuri
pentru casă, două treimi n'au venit
să facă case, totuşi 85% vin dela
depărtări să-şi lucreze pământul sin-
guri. D-l Carp şi, împreună cu d-sa
altii, vrea să facă un cap de acuzare
din faptul că o mulţime de ţărani nu
s'au stabilit pe loturile lor. Dar an-
cheta făcută dovedeşte că ţăranii ţin
aşa de mult la pământ, încât nestabi-
litate pe el, vin totuşi dela distanţe
adeseori enorme ca să-l cultive.

Constatarea aceasta ne îndrep-
tăteşte la încheierea că, dacă s'ar fi
aplicat legea creditului agricol şi s'ar
fi acordat ţăranilor bani cu împrumut
pentru construit case, toţi s'ar fi
stabilit pe loturile lor, ar fi întemeiat

sate nouă şi nu le-ar fi arendat nici
macar în măsura cea mică de 13%.

Obştiile de arendare şi improprietarile.

Concluzia reese limpede din cele
spuse mai sus.

Ţăranii, cărora s'a vândut pământ,
au fost lăsaţi în voia soartei. Mini-
sterele şi administraţia nu s'au
interesat nici dacă au bani ca să se
înzestreze cum se cade, nici dacă se
pot muta pe locurile noi. Nepăsarea
autorităţii n'a avut însă urmări
rele. Ţăranii plătesc regulat ratele şi
îşi muncesc singuri petecul. Impro-
prietarile şi-au atins scopul. Ţăranii
improprietaţi sunt proprietari cu a-
devarat. Ei ţin la bucata lor de pământ
cu toată firea lor. Tot ce s'a
spus contrar acestui fapt este min-
ciună.

Improprietarile au fost o operă a-
dâncă, naţională.

Cu toate neglijenţele şi păcăto-
şiile autorităţii, ţăranul s'a legat de
pământul lui cu o putere de nedes-
rădăcinat.

De aceea suntem de părere, că
singura politică de urmat este aceea
a improprietarilor. În străinătate,
chiar socialiştii sunt pentru proprie-
tatea mică. La ultimul congres so-
cialist francez, raportorul cestiunei a-
grare, d-l Compère-Morel, s'a pronun-
ţat în favoarea ei. Numai la noi şi-a
făcut drum, şi a găsit mii de incur-
jări oficiale, mişcarea de arendare la
obştiile ţărăneşti. Ca şi cum ţăranii,
cari au pământ sub forma arendei
în obştii, îl vor da vre-odată îndărăt!
Cestiunea arendării mosiilor a fost
foarte puţin studiată, dar partid-
le politice s'au aruncat cu lăcomie asu-
pra ideii şi acum îi fac legi speciale
de favoruri ca s'o încurajeze şi s'o
răspândească.

Noi preferim arendărilor în co-
mun, cari nu sunt de vremea noastră,
şi nu rezoivă cestiunea agrară, im-
proprietarile, aşa cum s'a pornit fi-
rul din 1864, şi cari au dat rezultate
admirabile. Ştim că prin obştiile de
arendare se ţinteşte tocmai la împie-
decarea improprietarilor şi că, sub
masca aceasta a filantropiei sociale,
nu se urmăreşte în fond decât o idee
reacţionară: de a se canaliza mişca-
rea ţăranilor pentru pământ în direc-
ţiunea arendărilor. Înţelepţii, cari se
măgulesc cu iluzia ca vor abate pe
ţărani de la dorul lor de pământ, se
înşală. Ei nu fac decât să creeze in-
curcături grozave pentru viitor, căci
pe deoparte ţăranii nu vor mai voi
să libereze pământul arendat şi pe de
alta se va da naştere unei forme de
proprietăţi rurale cu totul nouă, o
proprietate cu doi proprietari: unul
legal şi altul de fapt, obştea.

Dar, despre aceasta voi mai vorbi
poate altădată.

Pentru moment am voit doar să
arăt, pe temeiul cifrelor, că impro-
prietarile au dat rezultate cu cari
putem să ne felicităm, că tot ce s'a
spus în contul lor în defavoarea ţă-
ranilor au fost simple invenţiuni, din-
tre cari cele mai multe interesate, şi
că rezultatele obţinute ne îndreptătesc

să spunem şi să cerem ca politica
improprietarilor trebuie să fie conti-
nuată cu vigoare şi în viitor, afară
doar' dacă oamenii noştri politici nu
vor pune interesele lor de partid şi
personale înaintea intereselor supreme
ale patriei.

Bucureşti, 26 Iunie v. 1909.

Vasile M. Kogălniceanu.

Vizita arhiducelui şi presa vieneză.
Ziarul »Reichspost« publică sub titlul »Zi-
lele dela Sinaia« un articol foarte simpa-
tic asupra vizitei arhiducelui Francisc Fer-
dinand la Sinaia. În acel articol după ce
se vorbeşte despre situaţia tristă a popo-
lului român din Ungaria, se zice între
altele:

»Până unde răsună limba românească
s'a dat o dovadă că simpatiile pe care
seful partidului creştin-social le-a exprimat
acum trei ani faţă de România la Bucu-
reşti în mijlocul unei mari însufleţiri, sunt
sanctionate prin sentimentele casei de
Habsburg. Arhiducele Francisc Ferdinand
a fost interpretul competent al monarhiei,
şi putem fi siguri, că prinţul cavaleresc al
casei Habsburg, care a cucerit inimile po-
popului românesc, va fi bărbatul, care va
şti să intruzeze ideile sale şi în fapte. Cea
mai apropiată confirmare a acestora, aşa
credem, va fi încheierea unei legături co-
merciale cu România în aşa mod, ca să
corespundă şi dorinţelor economice ale
României. Orice bărbat politic de bun simţ
în Austria trebuie să dorească această le-
gătură. Marele popor al Austriei adânc
mişcat de sentimentele, cari s'au manife-
stat faţă de dansa la Sinaia, aduc mulţu-
mirile sale popoului român şi Casei domi-
nitoare a Românilor.

Goana în contra şcolilor noastre.
Comisiunea administrativă a comitatului
Târnavă-mare a decis în recenta sa şe-
dinţa să »admonizeze« 38 şcolile româneşti
din acel comitat pe motiv că nu s'au con-
format legii şcolare a ministrului Apponyi.

Revista »Népl. Lapja« în Nrul 28 a. c.
ne aduce ştirea, că la propunerea inspec-
torului reg. de şcole comisia administra-
tivă a comitatului Făgăraş în şedinţa or-
dinară din luna Iunie a decis să înainteze
ministrului propunerea pentru a se da ad-
moniţiune şcolii gr. or. din Zărneşti şi
pentru tragerea în cercetare disciplinară a
învăţătorilor dela această şcoală.

Regele Carol decorează pe Bülow. Zi-
arul »Norddeutsche Allgemeine Zeitung«
publică următoarea telegramă a Regelui
României adresată principelui Bülow:

»Cu cel mai mare regret văd pe al-
teţa voastră părăsind înalta însărcinare
pe care a-ţi îndeplinit-o în mod atât de
eminent. Puteţi privi cu mulţumire o lungă
serie de ani, în timpul cărora aţi lucrat
pentru întărirea şi propăşirea împărăţiei
germane, adeseori în împrejurări foarte
grele. Raporturile intime, cari mă unesc
de îndelungaţi ani cu vechea mea patrie,
şi pe cari v'aţi luat grija particulară de
a le cultiva, vă asigură şi în viitor senti-
mentele mele cele mai aricale. Primiţi
mulţumirile mele cele mai sincere pentru
caldul interes ce aţi arătat neîncetat ţă-
rei mele, care ştie să preţuiască înţeleapta
politică, pe care aţi condus-o cu o mână
fermă. Ca amintire a raporturilor noastre
personale de luni şi ani de zile, rog pe
Alteţa Voastră să binevoiască a primi or-
dinul, care poară numele meu.

Pressa din Berlin despre noul cancelar.
Pressa e foarte pretinoasă, chiar şi cea
liberală, »Berliner Tagblatt« găseşte în
noul cancelar von Bethmann ceva din
spiritul lui Goethe, amintind de succesele

sale în land-tagul Prusiei, ca om de prin-
cipii. E mai curând biurocrat decât nobil
prusian, unde nu s'a putut aclimatiza. »Nat.
Z.« zice că acestui bărbat i se poate în-
credinţa fără teamă viitorul Germaniei.
Ceva nou e că nu face parte din diploma-
tie ca toţi cancelarii de până acum. »B.
Tagblatt« îi impută că în teorie e liber,
— dar în practică se împacă şi cu feuda-
lismul. Se va da însă pe faţă cu prilejul
reforme electorale în Prusia. Ar voi să
cărnuiască şi el cu un bloc liberal-con-
servator, dar lucrul fiind cu neputinţă va
scâldea-o.

Născocirile unor creeri bolnavi.

Ca un epilog al campaniei neru-
şinate purtată de presa evreo-ma-
ghiară în contra Românilor din pri-
lejul »incidentelor« din Sinaia, ne poate
servi şi următoarea poveste fantasică
din »sursă confidenţială«, care a
văzut lumina zilei Sâmbătă în coloanele
lui »Pester Loyd«:

»Când se apropiase momentul de
plecare a prinţului spre Sinaia, cunos-
cutul agitator pan-austriac Dr. Aurel
Popovici a apărut pe neaşteptate la
Viena, unde s'a întâlnit după aceea cu a-
gentul politic Ludovic Schwenhagen, care
editase cu d-l Aurel Popovici în Viena zi-
arul »Gross-Oesterreich«. Dânsii se întâl-
neau într'un restaurant lângă biserica Sf.
Ştefan zilnic şi discutau cum ar putea să
utilizeze călătoria arhiducelui moştenitor în
sens anti-maghiar. Cu d-nii Popovici şi
Schwenhagen au făcut apoi cauză comună
deputatul Dr. Vaida şi ex-şeful de sec-
ţie de la ministerul de externe Dr. Schein-
fflug. Toţi aceştia urmăreau vechiul lor
plan de a aduce deputaţiuni din diferitele
părţi ale Ungariei şi Transilvaniei la Viena,
cu scopul de a agita în contra Ungariei.
Acest plan de odinioară s'a decis a se
pune acum în execuţiune de cătră d-nii
Popovici şi Schwenhagen. Intre altele a-
nume pentru călătoria prinţului moşteni-
tor era vorba să se dea Românilor din
Transilvania steaguri negre-galbene (au-
striace), spre a saluta cu ele pe ilustrul
călător, în trecerea sa la Sinaia, prin Tran-
silvania. Români aveau să strige »Trăiască
Habsburgii; Trăiască Austria« şi se predea
în cele de pe urmă un memorandum asupra
persecuţiei Maghiarilor în contra lor.

Schwenhagen a compus un memo-
rand, cu care d-l Aurel Popovici s'a dus
la Bucureşti, unde avea să se întâlnească
cu Liga culturală, care l-a trimis la Viena pe
cheltuiala ei şi asupra eventualităţii au-
dientii unei deputaţiuni de Români arde-
leni la Sinaia, ce avea în acelaş timp să-i
predea arhiducelui Francisc Ferdinand şi
memorandul în cestiune.

După cum se vede din cele scrise de
toate ziarele, care s'au ocupat de vizita
viitorului suveran al Austriei, planul com-
binat în contra Maghiarilor a reuşit. Ar-
hiducele a primit Memorandul. Iată un fapt
consumat. E regretabil însă aceasta, de-
oarece memorandumul e de o extra ordinară
violenta în contra Maghiarilor. Soluţia ce
se da cestiunii naţionalităţilor din Ungaria
şi Trasilvania e confirmarea cărţii d-lui
Popovici: »Gross-Oesterreich«.

Articolul confidenţial din »Pester
Lloyd« termină, făcând apel la Maghiari,
ca să-şi deschiză bine ochii, spre a-şi cu-
noaşte vrăjmaşii Naţiunea maghiară şi
Statul »unitar maghiar« e în mare pe-
ricol!

Câte afirmaţiuni, atâtea infamii,
şi minciuni născocite de cererii bolnavi
ai şovinismului maghiar!

Un discurs al țarului. La prânzul de gală, care s'a dat alaltăeri în palatul de la Peterhof, țarul a ridicat un toast în onoarea perechei regale daneze zicând că această vizită este o nouă mărturie de legăturile intime ce unesc cele două case domnitoare. A mulțumit în mod foarte viu pentru faptul că este numit amiral al flotei daneze; a relevat relațiile cordiale, cari au existat în totdeauna între cele două țări și cari au fost încă și mai mult strânse anul trecut printr'un act politic, despre care țarul nu se îndoiește că va contribui a garanta și întări pacea generală. Regele Danemarcei a răspuns ridicând un toast în onoarea părechi și familiei ei imperiale, a mulțumit pentru primirea cordială și călduroasă ce i s'a făcut, zicând că relațiile de amicitie și de apropiată rudenie fi sunt extrem de scumpe, tot așa precum erau odinioară tatălui său. Regele a exprimat dorința foarte vie de a menține excelente raporturi, cari există între cele două familii și între cele două țări, și cari vor fi încă și mai strânse prin actul menționat de cătră țar.

Război iminent între Grecia și Turcia. După stiri din Salonic sferile militare afirmă cu certitudine, că e inevitabil un război al Turciei cu Grecia. Comitetul tinerilor turci de aci va protesta pe lângă Puteri, pentru amânarea unei soluțiuni definitive.

Correspondentul ziarului »Morning Post« anunță din Constantinopol că guvernul englez a comunicat alaltăeri Porții, că în caz dacă Turcia ar ataca Grecia, în cazul acesta toate puterile se vor uni spre a o sili ca să înceteze ostilitățile.

Un deputat maghiar despre vizita dela Sinaia.

Ziarul »Alkotmany« publică scrisoarea unui deputat al partidului popular, care a fost martorul festivităților din Sinaia. Din această scrisoare, care reduce pretinsele »incidente« la adevărata lor valoare, reproducem următoarele părți:

»Am cetit tot ce au scris ziarele din Ungaria, sau mai corect zis, deja în Sinaia am avut cunoștință, că ziarele maghiare scriu foarte puțin despre știrea insultării stindardului maghiar. Pe noi câți-va înși, cari am fost la fața locului, ne-au surprins foarte mult aceste știri, deoarece n'am dat de urma nici unei insultări aduse stindardului maghiar. E natural, că pe noi ca Unguri ne-a interesat lucrul acesta și cu deosebire eu și deputații, cari se aflau în societate am încercat să știricim tot ce s'ar fi putut ști și ce ar fi corăspuns adevărului.

»Vă incredințez însă, că nu s'a întâmplat absolut nimic din toate știrile de alarmă, publicate în ziare. Toată larma aceasta ar produce o impresie foarte ridicolă asupra noastră, cari ne-am convins de starea faptică, dacă nu ar trebui să vedem în știrile lățite fața unui agent provocator, care a fost îndreptat tocmai cu scopul de a conturba bunele relații între națiunea maghiară și moștenitorul de tron.

»Faima despre insultarea stindardului este cu atât mai puțin demnă de crezut, cu cât pe multe edificii private am văzut arborate multe stindarde ungurești am văzut poarta de triumf, care a fost decorată pe o parte cu colorile noastre și aceste ornamente au rămas neatinsse și după plecarea arhiducelui.

În continuare deputatul maghiar se plânge, că între impresiile avute la Sinaia a avut parte și de impresii neplăcute, nu însă în România, ci în patrie, în Ungaria. Dincoace de Predeal adevărat unde calea ferată merge la deal, în nemărginită apropiere a tunelului, trenul ungar s'a oprit... Direcția căilor ferate trebuia să ia în considerare, că cu ocazia acestei călătorii a arhiducelui, comunicația va fi mai intensă pe această linie și ar fi trebuit să se îngrijească încă de o locomotivă, ceea ce însă durere nu s'a făcut, așa că lucrul acesta a făcut o proastă impresie asupra călătorilor, cari au fost siliți să stea cu trenul în loc tocmai înaintea tunelului. Ce s'ar fi întâmplat dacă din față ar fi venit un alt tren? Pasagerii au trebuit să aștepte până ce s'a adus în ajutor încă o locomotivă. Se mai plânge apoi de lipsa cupelelor de clasa I și a II-a și încheie cu cuvintele: »Intr'adevăr triste experiențe. Și am fost

siliți să ascultăm expresiunile de nemulțămire pline de adevăr ale streinilor în ce privește stările barbare din Ungaria...«

In jurul alegerii de episcop al Caransebeșului.

Fițiica burdistă din Caransebeș »Severinul« a surprins lumea cu o »ediție extraordinară« pe care a scos-o Sâmbătă seara, în care sub titlul »Senzația zilei« aduce știrea, că noul episcop a eparhiei Caransebeșului Dr. Iosif Traian Badescu ar fi făcut o vizită lui Constantin Burdia solicitându-i sprijinul său și asigurându-l »că-i va fi întru toate omul, că-l va sprijini în intențiunile sale și că e gata a face totul pentru a-și repara greșelile din trecut«.

Iată și unele amănunte, pe cari le comunică »Severinul«:

»Se zice, că noul episcop, a 2-a zi după alegere, a pus în mișcare pe oameții săi, ca să-i esopereze o vizită la d-l Burdia, punând condiție ca aceasta vizită să i-se acoarde numai seara, pentru-că nime să nu-l vadă și să nu-l cunoască. Planul acesta n'a succes, pentru-că se zice, că ar fi primit răspuns, că dacă să jonează, ca lumea să-l vadă, că vorbește cu Burdia, atunci și pe Burdia îl jonează să vorbească cu dânsul. În urma acestui răspuns, destul de umilitor pentru sermanul episcop, acesta și-a luat inima în dinți, și rușinea punând-o altundeva, a mers în cancelaria d-lui Burdia, la Comunitatea de avere, unde timp îndelungat a discutat despre împrejurările sale. Că ce a vorbit, nu se știe, pentru-că ușile erau destul de bine închise, dar de oare-ce se știe, că câteodată chiar și păreții au urachi, din tainele discuției s'au prins în vânt unele detalii: recunoașterea episcopului, că zadarnice au se rămână cele 32 voturi primite de naționaliști, dacă Burdia, atotputernicul și milostivul Purdia, nu s'ar milostivi de a ridica la adevărată valoare aceste voturi prin intervenirea sa la locurile mai înalte, pentru-ca alegerea să fie întărită...«

Iar la alt loc:

»Să zvoneste, că înainte de ce ar fi făcut vizita, noul episcop a fost la Legoj, unde s'a sfătuit cu matadorii Iugejeni și să suține versiunea, că vizita ar fi rezultatul acestei consultări...«

Pe baza acestor știri prinse din »tainele discuției« care s'a purtat la »uși destul de bine închise« »Severinul« își bate joc în modul cel mai infam de cei 32 deputați sinodați, cari au dat votul lor noului episcop, și ajunge la concluziunea, că noul episcop, în a cărui persoană credeau partizanii săi, că se concentrează toate dorințele și toate aspirațiunile lor... reinvie burdismul, crezut mort, recunoscându-i puterea, cărui cu umilită plecăciune i-se închină și-i cere milostivul ajutor« și »că'n viitor d-l Constantin Burdia va domina situația în biserică cât și pe terenul politic neconturbat de nimeni«.

Am iregistrat aceste știri de-o extremă gravitate, nu fiindcă le-am da crezământ, deoarece cunoaștem îndeajuns cloaca de minciuni, infamii și intervertiri a »Severinului« ci pentru a arăta mijloacele cutezătoare, de cari se servesc burdistii pentru a discredita pe noul episcop.

Așteptăm, ca cei chemați și în primul rând nou alesul episcop să spulbere aceste infamii, cari au văzut lumina zilei în mii de exemplare ale »ediției extraordinare« a »Severinului«, seducând opinia publică.

Ziarele din Budapesta publică următorul comunicat:

Un număr de 8 deputați sinodali au adresat un protest mitropolitului Mețianu contra alegerii episcopului dela Caransebeș. Prin acest protest se spune că rezultatul alegerii nu se poate considera ca manifestarea voinței membrilor sinodali ci ca efectul terorizării prin articole publicate prin »Tribuna« și »Lupta«. La protest sunt adăugate și câte un exemplar din aceste ziare cu articolele incriminate.

Schimbarea pe tronul Persiei.

În urma înfrângerii trupelor persane credincioase Șahului, de cătră trupele persane naționaliste, acesta a fost nevoit să se refugieze la ambasada rusească și, constrâns de împrejurare, să abdice la tronul Persiei.

Despre evenimentele mai nouă, cari stau în legătură cu refugiarea și abdicarea Șahului, dăm următoarele amănunte:

Trupele Șahului, după ce au fost bătute Joi noaptea, s'au retras la Sultanabad, unde se găsea Șahul. Auzind că oastea lui e bătută, imediat s'a grăbit să fugă cu prima sa soție, precum și cu prințul de coroană Mirza și fratele acestuia în localul ambasadei ruse. De aci, sub o escortă de 200 de Cazaci, a fost condus la Zergende, unde e reședința de vară a ambasadorului rus, care l'a primit în modul cel mai cordial, dându-i toate onorurile convenite unui suveran. După aceasta, vila ambasadorului a fost întărită militarmente, spre a preîntâmpina un eventual atac din partea naționaliștilor. Pe porțile vilei de vară a ambasadorului rus s'a arborat steaguri engleze și franceze, în semn că Anglia și Franța protej pe Șah și pretind respectarea vieții lui.

Înainte de a-și căuta mântuirea sa în fugă, Șahul a încercat să mai dea un atac în contra naționaliștilor; trupele sale l'au părăsit însă, făcând cauză comună cu revoluționarii. La oarele 8 dimineața, la-gărul armatei Șahului se împrăștiă, iar Șahul se refugiază la ambasadorul rus, care se grăbi să-i dea azil.

La ora 10 Șahul abdică. Naționaliștii voră să bombardeze Vineri dimineața edificiul Băncii ruse, care e situat în fața ambasadei germane, deoarece din banca aceea se trăsese focuri asupra naționaliștilor. Ambasada germană a protestat în contra atacului proiectat, iar naționaliștii s'au retras. În cartierul european multe case au fost jefuite. În multe case, ba și în ambasada germană au străbătut gloanțe.

Agenția »Reuter« comunică că adunarea generală persană compusă din membrii cei mai eminenți ai parlamentului, din numeroși notabili și șefi ai naționaliștilor și ai armatei, a proclamat Sâmbătă de Șah pe principele moștenitor, de regent pe Azodal Mulk, iar pe Sipahdar de ministru de război și guvernator al Teheranului.

Ziarele franceze își exprimă bucuria asupra ultimelor evenimente din Teheran. »Le Matin« scrie: »Putem spera că ținara Persie, care a învins sub împrejurări atât de grele, va inaugura noua eră prin reforme folositoare și va introduce un regim liberal.

»Le Journal« face o paralelă între evenimentele din Persia și cele din Turcia, spunând că ambele state au avut mult de suferit pe urma despotizmului. În Persia sunt multe persoane cu cultură occidentală, însă Persia nu dispune de o armată ca aceea a tinerilor turci.

Ziarele engleze se arată satisfăcute de victoria naționaliștilor persani. Se insistă mai ales asupra faptului, că înțelegerea colonelului Liakow cu naționaliștii s'a stabilit numai grație intervenției ambasadorilor Angliei și Rusiei.

Cu privire la atitudinea Rusiei față de Persia, ministrul de externe comunică că Rusia va recunoaște guvernul ales de poporul persan și nu se va mai amesteca în afacerile interne al Persiei. Rusia va avea numai rolul unui spectator și apărător al intereselor materiale rusești.

Secțiunile »Asociației«.

Secțiunile științifice-literare ale »Asociației« și-au ținut în 14 și 15 c. obicinuitele lor ședințe plenare în Sibiu. Despre lucrările secțiunilor dăm după »Rev. Economică« următoarele amănunte:

Mercuri în 10 c. n. la oarele 10 a. m. venerabilul prezident al Asociației și prezident din oficiu al secțiunilor, d-l Iosif Sterca Șuluțu, deschide ședința plenară a X-a a acestor secțiuni. Au fost de față 22 membrii ordinari din numărul total de 25 și 2 membrii corespondenți, anume domnii: Andrei Bărsăneanu Brașov, Dr. Iosif Blaga Brașov, Dr. Vasile Bologa Sibiu, Dr. Ioan Borcia Sibiu, Dr. Ambrosiu Chețianu Blaj, Aurel Ciortea Brașov, Parteniu Cosma Sibiu, Vasilie Goldiș Arad, Enea Hodoș Sibiu, Dumitru Lăpădat Săliște, Dr. Ioan Lupăș Sibiu, Ioan F. Negruțiu Blaj, Teodor V. Păcățian Sibiu, Gregoriu Pletos Năsăud, Gavriil Precup Blaj, Ioan A. Preda Sibiu, Dr. Ioan Radu Brad, Dr. Ioan Rațiu Blaj, Romul Simu Sibiu, Simeon Stoica Abrud, Dr. Ioan Stroia Sibiu, Nicolau Togan Si-

biu, Arseniu Vlaicu Brașov. Au participat și domnii secretari ai Asociației Octavian Goga și Oct. C. Tăslăuanu.

În discursul său de deschidere d-l prezident arată că chestiunea instituirii secțiunilor științifice literare a preocupat cercurile Asociației aproape dela înființarea acesteia. Instituirea lor însă abia s'a putut face în 14 Octomvrie 1900, adevărat după 38 de ani dela întemeierea Asociației. După ce arată că ședința aceasta este a X-a ședință plenară, spune că crede a fi momentul potrivit ca să arunce o privire asupra activității secțiunilor constatând îndreptățirea lor la existență.

Drept aceea enumără, rând pe rând toate chestiunile cu cari diferitele secțiuni și toate împreună în ședințele lor plenare, s'au ocupat în cursul celor 9 ani ce au trecut dela întemeierea lor. După acestea constată că secțiunile, — în această primă fază a existenței lor, când au avut să lupte cu greutățile începutului, având să facă experimentări, adesea neisbutite și încercări imposibile de realizat — totuși au corăspuns măcar în parte așteptărilor, dovedindu-se a fi un bun organ auxiliar al Asociației în chestiuni științifice literare și în lucrările, prin cari Asociațiunea ajunge în atingere directă cu masa poporului. Astfel suma de cor. 607433 ce s'a cheltuit până acum pentru funcționarea secțiunilor (ca diurne și cheltuieli de călătorie) nu a fost cheltuită înzadar.

Iată acum, în rezumat, și concluzia ce d-l prezident o trage din cele întâmplate în trecut. Pentru ca activitatea secțiunilor — zice Domnia sa — să devină cât mai roditoare în viitor, este neapărat ca ele să-și întetească lucrarea, toții membrii lucrând cu hărnicie și mai ales să-și concentreze activitatea asupra problemelor celor mai urgente și mai ușor de realizat în timp apropiat și totodată de un folos mai mare. Spre acest scop d-l prezident dă câteva directive.

1. Toți membrii secțiunilor să colaboreze la »Transilvania« măcar cu câte un articol în fiecare an, stăruind ca această revistă să devină cât mai interesantă și folositoare în cercuri tot mai largi.

2. Toți membrii să colaboreze la Biblioteca populară a Asociației și la Biblioteca școlară contribuind fiecare cu ce are mai bun din specialitatea sa.

3. Toți membrii să țină conferențe și prelegeri în orașul lor de locuință și în alte orașe și în satele de pe teritoriul despărțământului căruia aparțin, pentru ca, cu timpul, aceste conferențe și prelegeri să devină generale; iar cu ocazia acestor conferențe și prelegeri să înființeze biblioteci și agenturi populare în comune.

4. Toți membrii să lucreze pentru înființarea de însoțiri culturale și economice în toate comunele românești și să îngrijească de buna lor chivernisire.

În locul al doilea: Toți membrii secțiunilor să-și stea Asociației în ajutor cu tot devotamentul și la rezolvirea altor probleme, cari ea nu le poate rezolvi fără concursul lor, cum sunt:

1. Recensarea ca și până aci a manuscriselor și publicațiilor ce li-se vor prezenta în acest scop.

2. Compunerea de repertorii bune pentru bibliotecile populare și pentru orientarea publicului peste tot, repertorii cari ar trebui să se întregască an de an.

După acestea urmează apoi celelalte chestiuni prevăzute în Regulamentul secțiunilor, ca s. e. 3. Adunarea materialului de folklor. 4. Studiarea nomenclaturii populare. 5. Lucrarea biografiilor bărbaților aleși ai neamului. 6. Adunarea de documente istorice și utilizarea lor. 7. Urmărirea literaturii naționale și a literaturii altor popoare. 8. Adunarea de date statistice referitoare la situația poporului nostru și utilizarea acestora ș. a.

După deschiderea ședinței d-l secretar Oct. Goga citește raportul general asupra activității secțiunilor în anul de gestiune 1908/9, arătând însemnătatea secțiilor, numărul frumos de conferințe și prelegeri populare ținute cu concursul membrilor din secții, rezultatul concursului la Premiul Andrei Mureșianu, rezultatul concursului la Abecedarul pe sama analfabeților adulți, situația Bibliotecii populare a Asociației și a foii »Transilvania«, chestia angajării unui agronom, a dicționarului numriilor de comune cu populațiune română din Ungaria și necesitatea unei societăți de colportaj.

(Va urma).

STIRILE ZILEI.

— 6 Iulie v.

Intregirea congrueli preoțimii gr. cat. La începutul săptămânii trecute — scrie »Unirea — ministrul de culte și instrucțiune publică a desemnat Ordinariatul arhiepiscopesc suma de 266.498 cor. 86 fl. sub titlul de întregire congruală pe semestrul I. al anului 1909. Observăm că d-nul ministru a desemnat și preoților cu calificare academică dar aplicați în parohii în cari mai înainte erau bienaliști — întregirea congruală până la 1600 coroane; iar la doi preoți puși sub cercetare disciplinară pentru »agitatie« nu li-a desemnat nimic de astă-dată.

Inaugurarea cursurilor Universității populare din Vălenii-de-munte. Joi seară s'au deschis cursurile universității populare din Vălenii. Discursul inaugural a fost pronunțat de d-l N. Iorga, care a dat apoi cuvântul d-lui Barbu Delavrancea. Marele orator și scriitor a vorbit despre poezia populară din țara românească și alte țări. Au asistat la această deschidere peste 300 persoane. A asistat o delegație din Bucovina, și multe persoane din București, Ploiești, Brăila etc. Asistenții au făcut ovății marelui orator și scriitor. D-l Delavrancea sosise în Vălenii cu o seară mai înainte. La venirea sa în Vălenii a fost întâmpinat de un numeros public în frunte cu d-l primar Pișău. Corul »Neamului Românesc« a intonat cântece patriotice și populare.

Misiunea otomană la Sinaia. Vineri la orele 11½ ambasada extraordinară otomană a fost primită în audiență solemnă de Regele Carol, căruia Exc. Sa Noradunghian-Bey i-a prezentat scrisorile, prin cari îi notifică suirea pe tron a M. S. I. Sultanelui Mahomed V. La această audiență au luat parte domnul Ion Brătianu președintele consiliului și ministrul afacerilor streine, Exc. Sa Sefa-Bey, ministrul Turciei, și membrii legațiunii otomane, d-nii Bileurescu și maior Razu, precum și Curtea regală. La orele 1 s'a oferit la castelul Peleş un dejun în onoarea ambasadei otomane, la care au luat parte Regele, Regina, Principii moștenitori, persoanele citate mai sus și d-l Diamandy, secretarul general al ministerului afacerilor streine. Membrii misiunii otomane au fost după amiază oaspeții Majestăților Lor în Castelul Peleş, iar Sâmbătă dimineața s'au reintors în București. Seara s'a dat la ministerul de externe un prânz de 30 tacâmuri în onoarea misiunii. Eri dimineața misiunea a părăsit Bucureștii spre a se reîntoarce la Constantinopol prin Constanța.

Scotus Viator în Ungaria. Cunoscutul apărător al naționalităților, Scotus Viator, se află acum în Ungaria de sus. Slovaci din acele regiuni au dat un banchet în onoarea lui.

Regele Angliei la Marienbad. Regele Angliei va pleca pe la 13 August la Marienbad.

† **Ioan German.** »Unirea« parentează cu următoarele cuvinte moartea regretatului profesor Ioan German.

Încă un bătrân dascăl din vechea generație, terminându-și cursul vieții, ne părăsește în vârstă de 69 ani. Fire blândă și liniștită, bătrânul profesor de greacă și română, moare după o boală scurtă Joi la 1 d. a.

Nenumărații elevii, cari s'au perândat la gimnaziul nostru dela 1870—1900 vor tresări la vestea că și bunul domn German s'a mutat dintre cei vii și fără de voie aproape vor simți cum un oftat lin le va zbura din piept pentru acela, care era numai bunăte și milă.

Asesor la toate dicasteriile bisericești din gremiu, fost redactor la »Foaia școlastică« și președinte la comisia pentru vederea cărților rituale, d-l German a lucrat neobosit până în timpul din urmă. Distins la 1888 cu brâu roșu și titlul de viceprotopop onorar, la 1900 în vederea meritorilor câștigate, cu prilejul pensionării sale, e numit de actualul Metropolitan protopop onorar...

Fie-i pomenirea eternă!

Suspendare și pedeapsă pentru tricolor. Vice-notarul N. Bedea din Buceș (Zarand), om cinstit și bun Român — scrie »Libertatea« — s'a dus Joi 1 Iulie n. cu soția și copila la târgul de săptămână din Brad. Copila era costumată și încinsă cu brâu tricolor. Cineva l'a denunțat și Joia trecută d-l Bedea a fost citat la pretură și judecat. D-l Bedea a fost suspendat din oficiu de solgăbirăul Kardoș și pe deasupra a primit 7 zile temniță sau 200 c. în bani, d-na

Bedeia 3 zile arest, iar servitoarea, pentru că ea pusese fetei brâuul său propriu, a fost judecată la 3 zile închisoare.

O statistică lugubră. Organul socialist »Adevărul«, care apare în Budapesta publică următoarea statistică: În cele 14 zile din urmă justiția de clasă fără păreche maghiară, a rostit următoarele sentințe în contra partidului social-democrat din Ungaria:

Varga József	4 luni	40 cor.
Fröhlich Rezső	4 ani	200 >
Vámosi Mihály	1½ >	100 >
Döményi Albert	1½ >	100 >
Kleiser József	1½ >	100 >
Nagy Károly	1½ >	100 >
Vezeli István	6 luni	— >
Gergely Gábor	6 >	— >
Cserniz István	6 >	— >
Csomor Pál	2½ ani	200 >
Csávás Sándor	2 >	200 >
Dóra János	1 >	200 >
Alpári Gyula	1 lună	— >
Wittich Pál	1 >	100 >
Andorka Sándor	3 >	260 >
Wittich Pál	—	200 >
Székelyudvarhely:		
30 elvtárs	34 zile	700 >
Faragó Dezső	—	800 >
Reșița: 10 tovarăși	50 zile	
Kappner József	6 luni	1500 >

La oltă 18 ani, 24 zile și 4740 coroane.

Fără comentari!

Necrolog. Precum aflăm a încetat din viață subit în Făgăraș tânărul George Jaliu, cald de prăvălie, în etate de 33 ani. În mormântarea a avut loc eri, Duminecă, în cimiterul gr. or. al Făgărașului. Serviciul funebral a fost oficiat de părintele Valeriu Literat din comuna Luța.

Odihnească în pace, iar familiei și indeosebi d-lui Dumitru Jaliu, conducătorul tipografeii noastre, fratele răposatului îi exprimăm sincere condolențe.

Un candidat de avocat cu praxă bună află imediat aplicare pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria avocatului Dr. Octavian Pavelea în Bethlen (com. Szolnok-Doboka).

Descoperirea unei organizații revoluționare în armata greacă. Un ziar din Atena a făcut alături destăinuirii senzaționale asupra propagandei revoluționare, organizată de un grup de ofițeri, scriitori, savanți, funcționari și alții, după modelul tinerilor Turci. În locuința locotenentului Chatzimihali s'au întrunit Vineri seara 150 ofițeri și au hotărât să înceapă activitatea revoluționară. În toată desbaterilor a apărut comandantul ofițerilor și a dizolvat întrunirea. Locotenentul Chatzimihali a fost arestat a doua zi, împreună cu 7 camarazi ai lui. Din cercetările începute reese că organizația tinerilor Greci avea la Atena 250 membrii, în mare parte ofițeri tineri, cari aveau legături și cu ofițerii din provincie. Programul acestei grupări revoluționare prevede menținerea Constituției și îndepărtarea din armată și flotă a tuturor principilor. Comanda supremă al cărei cap este principele de Coroană, urma să fie desființată. Se cerea mai departe ca noua organizare a armatei să fie încredințată unor ofițeri străini și că toți ofițerii incapabili să fie trimiși la penzie. Ofițerii revoluționari voiau să introducă reformele pe cale pacinică, ei erau însă decisi să recurgă și la alte mijloace, dacă guvernul nu ar fi consimțit la realizarea acestui plan.

Inteligența română din Teiuș invită la petrecerea din 2 Aug. n. 1909 (s. Iiie) în beneficiul bisericii din Teiuș. Începutul sara la 8 oare în pavilionul »Leul«. De persoană 1 cor. Ofertele benevole și suprasolvirile se primesc cu mulțumită.

În cestiunea congresului medical din Budapesta. D. dr. Toma Ionescu, profesor și decanul facultății de medicină, a primit din partea profesorului Felice La Torre, din Roma o scrisoare de aderentă pentru hotărârea medicilor români privitor la congresul medical din Budapesta.

Vălul omorător. O tină domnișoară daneză anume Hastrup a fost zilele trecute victima unei otrăviri curioase. Acum câteva zile ea își cumpărase un vâl albastru; întrebându-l la o excursiune, ea fu surprinsă de o ploaie și de o vijelie și vâlul ud veni în atingere cu gura și cu ochii. Scurtă vreme după excursiune ea simți dureri în obraz, toată fața se umflă și ochii se inflamă. Medicul a constatat o otrăvire prin materialul, care colora vâlul și care material se dizolvase în ploaie. După câteva timp domnișoara Hastrup a pierdut vederea în urma inflamației și apoi a murit în urma unei otrăviri generale a sângelui.

Legarea Veneției cu uscatul. Primăria Veneției și consiliul provinciei au cercetat planul de-a lega Veneția cu uscatul printr'un pod. E de crezut că lucrarea se va face. Nici nu costă mai mult de 4 milioane de lei.

Sinuciderea unui fiu de miliardar. La Viena a făcut zilele aceste mare senzațiune moartea tânărului Baron Oscar de Rothschild, al cincelea și cel mai mic dintre fiii baronului Albert de Rothschild. După informațiunile publicate de »Neues Wiener Journal«, tânărul baron de 21 ani, absolvent al Teresianului și sublocotenent în rezervă, prinzând slăbiciune de o domnișoară săracă, flica unui profesor, care mai era și creștină, a fost trimis de tatăl său să se plimbe prin lume. După o călătorie de vre-o zece luni de zile prin țări depărtate, pe care a făcut-o însoțit de fostul său guvernator, tânărul Oscar s'a întors la Viena și a stăruit din nou să i-se dea consimțământul de a se căsători cu aleasa inimii sale. Tatăl său a refuzat categoric. În urma acestui refuz tânărul, și altfel neurastenic, și-a curmat zilele descărcându-și revolverul în cap!

Un învățător român, care pe lângă limba română cunoaște și limba germană și maghiară caută peste lunile de vară o ocupațiune corespunzătoare, ca instructor, scriitor, supraveghetor etc. A se adresa redacțiunii.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Cu 1 Iulie st. v. 1909

se deschide nou abonament pe cuartatul trei al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foaiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIUNEA.

ULTIME ȘTIRI.

Praga, 19 Iulie. Social democrații au ținut azi o întrunire de protestare contra obstrucției, la care au luat parte peste 30.000 de persoane. Între alții a luat cuvântul și deputatul socialist Soukup. S'a luat hotărârea de a se lupta pentru răsturnarea guvernului sau cel puțin pentru scoaterea din guvern a primului ministru Benerth și a ministrului de interne Haertl. S'a mai spus apoi că convențiile comerciale cu statele balcanice sunt foarte necesare în interesul comerțului și rapoartelor politice.

Berlin, 19 Iulie. »Lokalanzeiger« află din Teheran, că noul șah Achmed Mirza e recunoscut și de popor ca domnitor al Persiei. Pe lângă dânsul va fi numit regent Assad el Mulk. Sipachdar a fost numit în demnitatea cea mai înaltă militară. Sardar Assad conducătorul bachtyarilor, a fost numit ministru de interne. S'a adresat o proclamație populațiunii, care e semnată de Sipachdar și Sardar. În parlament se observă o activitate febrilă. Tuturor europenilor li-e interzisă intrarea. Sipachdar a dat ordin, ca toate bunurile furate să se depună la un loc ca să se restituie apoi posesorilor. Teheranul are iarăși aspectul său de toate zilele. Cadavrele se înmormântează.

Berlin, 19 Iulie. În noul circuit din vechia grădină botanică eri după amiază două motociclete s'au ciocnit. Un motor a făcut explozie iar mașina sărind peste tribunele spectatorilor a omorât trei persoane și a rănit pe 32, dintre care mai multe în mod grav.

Como, 19 Iulie. Don Carlos de Bourbon, pretendentul tronului Spaniei a murit aseară la Paresse.

Bibliografie.

A apărut: »Harta etnografică a Transilvaniei« cu un supliment cuprinzător de vaste date statistice, de Nicolae Mazere profesor la Iași. Mărimea hartei e 1'07/95 metru cuprinzând în sine cele 15 comitate ale Ardealului de odinioară. Intruparea hartei e acomodată priceperii fiecăruia prin un sistem folosit în timpul mai proaspăt de marii statisticieni ai apusului (Em. de Martorme, prof. de geografie la universitatea din Lion). Harta în sine costă 4 lei, cu suplimentul statistic cu tot 6.50 bani. (Iași, str. Primăriei 17).

»Compassul Românesc« de N. P. Fetrescu partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri plus 3 cor. 20 bani porto.

Diverse.

Piața modelelor. La Paris există o piață — colț Bulevardul Montparnasse și Bulevardul Raspail — unde staționează modele, punându-se la dispoziția pictorilor. Ziua obișnuită de târg este Lunia, dar modelele se oferă și în alte zile ale săptămânii. Pictorii vin și își aleg pe acelea de cari au nevoie.

Grupul modelelor, compus din bărbați, femei și copii, prezintă o înfățișare foarte curioasă. Sunt în mare parte săracios îmbrăcate. Printre femei se găsește aneviole o Venus. Majoritatea au figura îngrijorată, privirea oboșită, exteriorul slăbit. După femei vin »bambini« și alți tineri mai în vârstă, cari pot fi admirați apoi în terracottă că »pifferari«. — Colecția mai interesantă o alcătuiesc domni. Între ei găsești toate tipurile; alături de banditul din Abruzzi e bărbatul, care cu barba tăiată regulat, seamănă cu un asirian. Lângă un băiețandru cu plete blonde un moșneag la fel cu bătrânul Homer își fumează luleaua ca un muritor comun.

Regele modelelor de la Montparnasse este Berechia, are 77 ani, dar arată mult mai tânăr. Întreg Parisul îl cunoaște căci l'a văzut cel puțin odată ca om preistoric, ca zeu, ca cerșitor. Îl găsești la fiecare muzeu. Vorbește cu dispreț de celelalte modele. »Aceștia sunt oameni, cari numai pozează, zice el dând din umeri, nu modele. Model este acela, care pricepe să pozeze. Eu sunt în tot locul cunoscut. Când mă chiamă un pictor și-mi spune ideea, găsesc imediat atitudinea dorită. Eu știu ceva«. Și regele modelelor arată cu un gest majestos spre fruntea sa lată...

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branisco.

Domnii abonați, cari pe ziua de 1 Iulie v. nu și-au reînnoit încă abonamentul, sunt rugați să grăbească cu reînnoirea lui.

Administrațiunea

»Gazetei Transilvaniei«.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr Lahmann — cu toate înlocurile modene ale terapiei fizicale și dietetice; ½ oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sanatoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wien.

Cu destășiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Or. Marius Sturza

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultanți

on celebritățile medicale, cu specialiții de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Cursul la bursa din Viena.
Din 18 Iunie n. 1909.

Renta ung. de aur 4%	113.45
Renta de corone ung. 4%	93 -
Imp. cat. fer. ung. in aur 3 1/2%	82.70
Imp. cal. fer. ung. in argint 4%	92.90
Bonuri rurale croate-slavone	94.3
Imp. ung. cu premii	199. 0
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	142.75
Renta de hartie austr. 4 1/10	96 -
Renta de argint austr. 4 1/10	96 -
Renta de aur austr. 4%	1.7 45
Renta de corone austr. 4%	95 95
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85.70
Losuri din 1860	161.-
Acti de-ale Băncei ung. de credit	751 -
Acti de-ale Băncei austr. de credit	637 -0
Acti de-ale Băncei austro-ung.	1771.-
Napoleoniori.	9 05
Mărci imperiale germane	17.30
London vista	239.57 1/2
Paris vista	95.20
Neto italiene	95 -

Cursul pieței Brașov
Din 19 Iulie n. 1909.

Bancnote rom. Cump. 18.96	Vënd.	19.04
Argint român	18 80	19.-
Lire turcesc	21 40	21.50
Scris. fonc. Albine 5% 100.-		1 1.-
Ruble Rusesti	2 51	2 53
Napoleoniori.	19.-	18.12
Gaibeni	11.20	11.40
Mărci germane	11.17	117.50

ad Nr. 461/909.
a. f. c. sc. d.

Publicare de concurs.

La gimnaziul superior fundati-
onal din Naszód de a se imple pe
cale de alegere catedra de profesor
catechet cu inceputul din 1 Septem-
bre 1909.

La această catedră pot suplica
concurenți sfințiți de preot, cari po-
sed calificațiune regulamentară pen-
tru învățarea religiunii gr. cat. și
știu și ung. rește

Dotățiunea acestei catedre e ur-
mătoarea:

- 1) Dacă se imple cu profesor catechet substitut 1600 cor. pe an;
- 2) dacă însă se imple cu profesor catechet ordinar;
- a) plata fundamentală e 1800 coroane pe an;
- b) adause decenale de două-ori (10% din plata fundamentală);
- c) quartir liber;
- d) drept de penziune la fondul de penziune al profesorilor. cari nu sunt de stat pe baza articolului de lege XXVII din 1894

Această catedră e de a se ocupa la inceputul anului școlar 1909/10.

Concurenții să-și trimită cererile ajustate cu documente, cari să justifice religiunea lor, etatea, studiile absolvate, calificațiunea de profesor catechet și sfințirea lor de preot, eventual serviciul lor de până acum și referințele de deobligământ militar și adresate la subscrisa „Comisiune administratoare“ până în 15 August 1909 pe calea direcțiunei gimnaziului fundatiional din Naszód și aceasta cu atât mai vârtos pentru-că cererile intrate mai târziu nu să vor lua în considerare.

Din ședința comisiunei adminis-
tratoare de fondurile central școlas-
tic și de stipendii din districtul Nă-
săudului ținută în

Naszód, la 14 Iulie 1909.

Prezident: Dr D. Ciuta m. p.
Secretar: Dr Nestor Simon m. p.
(658,1-3)

Reprezentanța generală a societății pe acții pentru înzestrarea fetelor și pentru asigurări pe viață și-a mutat cancelaria în Strada Vămii Nr. 28, etajul I. Telefon 351.

(657,1-3.)

Nr. 461/1909.
a. f. c. sc. d.

Publicare de concurs.

La gimnaziul superior fundati-
onal din Naszód sunt de a se im-
plea cu 1 Septembrie 1909 pe cale de
alegere patru catedre ordinari și
anume:

- 1) Catedra de geografie și științele naturale
- 2) Catedra de limba latină, istorie și limba română.
- 3) Catedra de limba maghiară și germană
- 4) Catedra de limba latină, istorie și filosofie eventual limba latină și germană.

La ace-țea catedre pot suplica
concurenți calificați din specialită-
țile amintite pentru școalele medie
cu limba de învățământ maghiară
și română.

Dotățiunea acestor catedre e
următoarea:

- 1) dacă se imple cu profesor suplent 1600 cor. pe an;
- 2) dacă însă se imple cu profesor ordinar;
- a) plata fundamentală 2200 cor. pe an;
- b) eventual întregire de plată la 2600 cor. din visteria statului în senzul Normativului Nr 95333/1906;
- c) promovare în clasă mai înaltă de plată în înțelesul dispozițiunilor din Normativul amintit mai sus;
- d) cel mult în ci-ri răsduri a dause decenale a 200 cor.;
- e) quartir liber;
- f) profesorii ordinari, cari se vor alege sunt membrii îndreptățiți și obligați la fondul de penziune a profesorilor. cari nu sunt de stat.

Acestea catedre sunt de a se ocupa la inceputul anului școlar 1909-1910.

Concurenții să-și trimită cererile ajustate cu documente, cari să justifice religiunea lor, etatea, studiile absolvate, califi-atiunea profesorală eventual serviciul lor de până ai și referințele de deobligământ mili-
tar și adresate la subscrisa „Comi-
siune administratoare“ până în 15 Au-
gust 1909 pe alea direcțiunei gim-
naziului fundatiional din Naszód și
aceasta cu atât mai vârtos pentru-
ca cererile intrate mai târziu nu se
vor lua în considerare.

Din ședința comisiunei adminis-
tratoare de fondurile centrali școlas-
tice și de stipendie din districtul
Năsăudului ținută în

Naszód, la 13 Iulie 1909.

Prezident: Dr. D Ciuta m. p.,
Secretar: Dr. Nestor Simon m. p.,
(654,1-3)

Locuință de inchiriat

Târgul Grăului Nr. 5,

în casa bisericii, etajul II, con-
tând din 5 odăi, dela Sânt-Mihaiu
incolo.

Informații la clisierul în curtea
bisericii. (656 1-6.)

Moșie de vânzare.

În comuna Panic (Pányik)
comitatul Clujului este o mo-
șie de vânzare de 176 jugăre
catastrale — fânaș și pădure.

Ofertele le primște d-nul
advocat Dr. Octavian Rusu
jurisconzultul institutului „Al-
bina“ în Sibiu (Nagyszeben.)

(652,3-6.)

Concurs.

Pentru liferarea aproximativ 350
de s'anjini de lemn de fag pe seama
subsemnatei Eforii școlare să publică
prin această concurs cu termin până
la 9/22 Iulie 1909.

Ofertele sunt a se înainta sub-
semnatei Eforii școlare.

Brașov, în 23 Iulie 1909.

Eforia școalelor centrale gr.-or.
române din Brașov.
642,5-3.

A N U N C I U R I

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisei
administratiunii. In cazul pu-
blicării unui anunciu mai mult
se odată se face scădământ,
care creșce cu cât publicarea
se face mai de multe-ori.

Admi.istr. „Gazetei Trans.“

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai
îndelungat sau lunare.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

**Important pentru vëndătorii de cărți prin orașe și târguri
este cartea de rugăciune**

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprinđend rugăciuni de
dimineta și de sera, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte
multe rugăciuni folosite 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acosta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până
acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să
stăm în privința acosta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte na-
ționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Ro-
mânilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și
se poate căpeta în diferite legături dela mai simple până la mai luxoșe și tôte
în preț forțe moderat.

Prețul lor este:

Legătură trairică neagră și au- riță cu séu fără chip sfânt	0	Cor. b.	Limit. de fildes cu catifea și în- chietóre	2 65
Limit. de fildes în alb séu negru	1.00		" " " cu catifea și po- dóbă mai mare	3.10
" " " cu încheietóre	1.80		Vindătorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.	
" " " cu cadru argintat și încheietóre	2.10			

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugă-
ciune“ întocmíte de protopresbiterul Calistru Coca cu aprobarea consistorului
episcopos ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprin-
đend asemenea tôte rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte
e rugăciune pentru tóți școlarii.

Prețul acestei cărți:

în pânză neagră	cor. 1.-
" " " ceva mai luxoșă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tôte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mu-
reșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vëndătorii.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai
bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot
felul de caractere de litere din cele mai moderne
este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce
comande cu promptitudine și acurateță, precum:

- IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.
- CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE
- STATUTE.
- FOI PERIODICE.
- BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE
- PROGRAME ELEGANTE.
- BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.
- ANUNȚURI.

- REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tôte speciile de serviciuri.
- BILANȚURI.
- Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
- Coverte, în toată mărimea.
- TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.
- PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
- BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul
tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în eta-
giul, înderept în curte. — Prețurile moderate. —
Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.